

býti snížena vážnost republiky hrubým podáním neuvědomělého dělníka. Právem namítá zmateční stížnost státního zastupitelství, že první soud nesprávně vyložil zákon v ustanovení čís. 5 §u 14 zákona na ochranu republiky, pokud jde o posouzení otázky, byl-li podaný projev obžalovaného způsobilý vyvolati účinky v cit. zákonném ustanovení předpokládané. Tuto otázku nelze tudíž řešiti, jak mylně činí rozsudek, jen s jednostranného hlediska, bylo-li podání způsobilé snížení vážnost republiky in concreto, t. j. v očích oněch soudních osob, jimž se nejprve dostalo do ruky, nýbrž dlužno vždy uvážiti, bylo-li k tomu způsobilé in abstracto a tuto způsobilost bylo by lze vyloučiti jen tekráté, kdyby bylo možno říci, že projev obžalovaného za žádných okolností nemohl snížení vážnost republiky v očích osob, jimž se obsah jeho podání dostal, nebo mohl dostati k vědomosti. Nezáleží proto na tom, že snad u určitých osob okresního soudu v U. projev obžalovaného nemohl vyvolati účinky, jaké má zákon na mysli vzhledem k jejich předpokládané vážnosti a úctě k republice, kdyžtě není vyloučeno, že se podání obžalovaného, třeba bylo určeno pro soud, mohlo dostati do rukou dalších osob mimo soud stojících, u nichž není předpokladů pro vyloučení takové možnosti, nehledě ani k tomu, že nelze beze všeho a předem možnost tu vyloučiti ohledně všech osob soudních, jimž se podání mohlo dostati do rukou. Dlužno totiž uvážiti, že podání učiněné u soudu, které již dle pravidelného úředního chodu projde rukama více úředníků po případě i několika stolic, než jest vyřízeno, a pak zůstane založeno ve spisech, do kterých mají i strany i právní zástupci právo nahlížeti, takže kruh osob, jimž může tím způsobem obsah podání přijíti ve známost, jest neobmezený. Pro omezující výklad prvního soudu neposkytuje znění zákona, které jest všeobecné a nečiní rozdílu mezi způsobilostí hanobení in abstracto a in concreto — žádné opory. Bylo proto vyhověti odůvodněné zmateční stížnosti a poněvadž se první soud nevyslovil o subjektivní vině obžalovaného, hanobil-li republiku vědomě a byl-li si vědom, že jeho hanobení může snížení vážnost republiky — nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1628.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Okolnost, že vlastním účelem řeči, pronesené při schůzi obecního zastupitelstva, byla kritika poměrů za republiky, nevylučuje úmyslu pachatelova hanobiti republiku, a způsobilosti projevu, snížení vážnost republiky a ohrožení obecný mír v ní (§ 14 čís. 5 zákona).

(Rozh. ze dne 10. května 1924, Kr I 822/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 31. října 1923, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce hmotněprávní (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.) shledává stížnost výrok o vině právně pochybením, poněvadž zjištěný výrok neopodstatňuje vůbec skutkové povahy soudně trestného činu, nanejvýš přečinu dle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Výrok nebyl prý ničím jiným než ostrou, ale přípustnou kritikou, žádným hanobením, tím méně surovým nebo štvavým, a nebyl způsobitelným, snížit vážnost republiky neb ohrozit obecný mír. Než okolnost, že vlastním účelem řeči byla prý ostrá kritika poměrů za republiky, což ostatně soud nalézací nezjišťuje, nevyklučuje sama o sobě, že kritika ta v jednotlivých obrazech zvrátila se až na vědomé hanobení republiky, jak zjišťuje to rozsudek ohledně zažalovaného obratu vzhledem k chování se stěžovatelu při jiných příležitostech. Že se hanobení to stalo způsobem surovým, ani rozsudek netvrdí, netřeba se tedy otázkou tou zabývat. Způsob štvavý vyplývá ale nejen z tvrzení, že čím dříve republika se rozpadne, tím lépe bude pro její příslušníky, nýbrž i z poukazu na domnělé poměry v úřednictvu a četnictvu, kteří prý jen leží, nic nedělají, a to na úkor poplatnictva. Úmysl, hanobit republiku, a způsoblost, snížit vážnost republiky a ohrozit obecný mír v ní, nejsou však vyloučeny okolností, že řeč pronesena byla při schůzi obecního zastupitelstva, nikoli snad v užším kroužku stejně smýšlejících osob. Naopak právě v takovém prostředí jest pokus, propagovat protirepublikánské smýšlení, nebezpečnějším a trestuhodnějším. Neboť v kroužku stejně smýšlejících možno čítati převážně jen s utvrzením posluchačů v jich beztak již stávajícím smýšlení, kdežto v širším kruhu dáno jest nebezpečí, že osoby, dosud loyálně smýšlející, mohou ve svém názoru býti otřeseny a do protivného tábora vehnány.

Čís. 1629.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Za hanobení národa (§ 14 čís. 5 zákona) dlužno považovati i hanobení jeho řeči.

Rozšiřovanými spisy (§ 39 čís. 2 zákona) jsou písemnosti, jichž obsah jest přístupen většímu počtu osob, ať již individuálně určitému nebo co do množství neurčitému; netřeba, by spis vešel skutečně ve známost více lidí.

Spadá sem i podání, učiněné u veřejného úřadu nebo soudu.

Nezáleží na tom, zda byla písemnost dle úmyslu pachatelova určena pro veřejnost čili nic; stačí, že její obsah mohl vejíti ve známost více lidí a že si toho pachatel musel býti vědom.

I podání v uzavřeném dopise soudu zaslané jest způsobilé ohrozit obecný mír v republice.

Hmotněprávní zmatek (§ 281 čís. 9—11 tr. ř.) může zástupce generální prokuratury při zrušovacím líčení prováděti odchýlně od písemné zmateční stížnosti státního zastupitelství.

(Rozh. ze dne 10. května 1924, Zm I 148/24.)